

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendt per mail til: landbrugsstotte-geodata@lbst.dk og edpema@lbst.dk
Journalnummer: 23-11-000028

Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed

Landbrugsstyrelsen har sendt bekendtgørelsen for bioordningen biodiversitet og bæredygtighed for 2024 i høring. Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger til høringen:

Landbrug & Fødevarer hilser muligheden for et supplerende tilskud til bestøverbrak velkommen. I tillæg hertil skal Landbrug & Fødevarer bemærke, at der generelt bør gives større incitament til at etablere tiltag på bedriften, som er mere gavnlige end 1-årig braklægning. Dette gælder både for småbiotoper, incitament til at lade brakarealerne ligge længere og generelt for tiltag der ligger i tilknytning til læhegn, eksisterende naturarealer m.v. Denne incitamentsstruktur bør gå igen, både i forhold opfyldelse af kravet om udlægning af 4 pct. ikke-produktive arealer og i forhold til denne ordning. Landbrug & Fødevarer vil i den forbindelse også gerne henvise til den fælles henvendelse til Fødevareminister Jacob Jensen, som vi har lavet sammen med en række organisationer vedrørende skabelse af bedre incitament til biodiversitet i EU's landbrugspolitik.

I forhold til at sikre, at der med ordningen gives incitament til at gennemføre de tiltag, der giver den største effekt for biodiversiteten, kunne det være relevant, at der laves en faglig gennemgang af biodiversitetseffekterne af de forskellige tiltag. På baggrund heraf kan man overveje om tilskuddene skal justeres, så de både afspejler omkostninger ved etablering og opretholdelse samt effekten for biodiversiteten.

Det er positivt, at det fremadrettet bliver muligt at øge støttesatsen under ordningen med op til 35 pct. i tilfælde af underansøgning, så det sikres, at de EU-midler, der er afsat til ordningen, bliver hjemtaget.

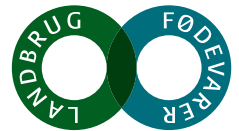
Mulighed for afgræsning

L&F vil igen, og som også gjort tidligere opfordre Landbrugsstyrelsen til arbejde for, at afgræsning af alle arealer, der indgår i bioordningen, gøres mulig. Muligheden for afgræsning af arealer har en positiv effekt for biodiversiteten i langt de fleste tilfælde, forekommer det u hensigtsmæssigt, at der ikke gives mulighed for at have dyr gående på arealerne. Mulighed for ekstensiv afgræsning af arealerne bør være forenelig med de øvrige hensyn i landbrugspolitikken.

Generelt i forhold til biodiversitet

Derudover har det første ansøgningsår under denne reformperiode vist, at Landbrug & Fødevarers bemærkninger vedrørende kompleksiteten i forhold til biodiversitetstiltagene i EU's landbrugspolitik fortsat er meget relevante. Vi skrev blandt andet følgende:

Den nye CAP-reform 2023-2027 fastsætter en række krav og muligheder i forhold til at sikre større naturindhold og mere biodiversitet i landbrugslandet. Landbrug & Fødevarer bakker op om behovet

for at sikre mere natur og biodiversitet og har derfor også løbende arbejdet for, at der med de nye regler blev fastsat rammer, der gav landmændene mulighed for at udlægge arealer til naturformål.

Desværre må vi konstatere, at der med det endelige regelsæt er etableret et regime, der gør det meget vanskeligt for den enkelte landbruger at gennemskue både krav og muligheder i og med, at det ikke har været muligt at skabe ensartede regler i forhold til hvordan arealer kan udlægges til naturformål. Med reglerne i grundbetalingsordningerne, GLM8 kravet og bioordningen til biodiversitet og bæredygtighed fastsættes der forskellige regler i forhold til både størrelse og anvendelse af småbiotoper og andre elementer. Sideløbende med dette indeholder reglerne også en meget høj detaljeringsgrad og kompleksitet, der kan gøre det vanskeligt at overskue. Et eksempel på dette er kravene til hvor stor en del af en marks areal, der må være udlagt med småbiotoper, hvor der forskellige regler for alle tre regelsæt. Et andet eksempel er reglerne for markbrømmer, der er forskellige alt efter om en brømme udlægges på arealer med permanente afgrøder / græs eller andre arealer.

Resultatet er et samlet regelsæt, der er meget vanskeligt at overskue for både landmænd og konsulenter, og det kan sammen med et krav om mere eller mindre præcis indtegning af alle arealer, i sidste ende få den ærgerlige konsekvens at landmænd vælger ikke at udlægge arealer til natur og biodiversitet af frygt for underkendelse og sanktioner.

Landbrug & Fødevarer skal på denne baggrund på det kraftigste opfordre Landbrugsstyrelsen til løbende at se på muligheden for forenkling af regelsættet blandt andet gennem indhentning af praktiske erfaringer fra landmænd og rådgivere, så der skabes et reelt incitament til at gøre en indsats for naturen i landbrugslandet. Landbrugsstyrelsen har i efteråret 2023 haft en dialog med landbrugskonsulenterne, som forhåbentlig også vil medføre en række positive ændringer i ordningernes attraktivitet i forhold til biodiversitet fremadrettet. Der er brug for en forenkling med højeste fællesnævner – så der ikke er krav i de enkelte ordninger der skærpes – de skal derimod lempes.

Det bør også kraftig overvejes i dialog med relevante interessenter at udarbejde tværgående vejledninger, der fx samler alle bestemmelser om småbiotoper eller andre former for tiltag et sted, så oplysningerne bliver let tilgængelige.

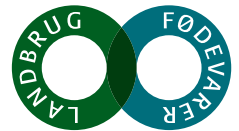
Samspil med andre ordninger

Landbrug & Fødevarer skal endvidere påpege behovet for, at der løbende ses på samspelet mellem ordningen biodiversitet og bæredygtighed og landdistriktsprogrammets tilskud til pleje af græs og naturarealer. Pleje-græsordningen er en helt central del af den danske naturforvaltning og er med til at sikre, at en række naturarealer holdes lysåbne til gavn for biodiversiteten. Det er vigtigt, at der ikke opstår en uhensigtsmæssig konkurrence mellem disse ordninger og det skal sikres, at formålet med de forskellige ordninger tilgodeses sideløbende således, at der fortsat er incitament til og mulighed for at fortsætte naturpleje med afgræsning på flest muligt arealer.

Helt generelt i forhold til ordningen, så er det ikke på dyrkningsfladen det er relevant at lave at lave indsatser der har en gavnlig effekt for de arter og levesteder som er sjældne og truede i det danske landskab.

Landbrug & Fødevarer har følgende specifikke bemærkninger til de enkelte paragraffer:

§1, pkt. 6 – definition af småbiotoper

Landbrug & Fødevarer mener det er vigtigt, at flere af flere typer af aktiviteter kan tillades på småbiotoperne. Det gælder blandt andet, at småbiotoperne kan indeholde alle typer af vildt- og bivenlige tiltag, herunder også barjordsstriber. Barjordsstriber etableres indfatter en aktivitet på arealet, men denne aktivitet er ikke tilknyttet produktion. Derudover er skal det sikres, at det er muligt at foretage den nødvendige vedligeholdelse af nytplantede arealer, så de plantede træer og buske ikke bliver hæmmet i væksten på grund af ukrudt.

Supplerende vil Landbrug & Fødevarer gentage ønsket om den maksimale størrelse på småbiotoper på 1 ha, fjernes.

§ 3 – vigtigt at ændring i formulering ikke medfører realitetsændring

Formuleringen af § 3 er ændret så følgende sætning er udeladt sammenlignet med den gældende bekendtgørelse for 2023: "... eller senere bestemmelser, der måtte afløse de nævnte bestemmelser."

Bestemmelsen i § 3 henviser til, at det er regler og frister i ansøgningsbekendtgørelsen, der er gældende for denne bioordning. Eftersom frister i ansøgningsbekendtgørelsen kan blive ændret i løbet af ansøgningsrunden – fx hvis der bliver behov for en udskydelse af ansøgningsfristen – er det vigtigt, at disse ændringer også slår i gennem i forhold til denne ordning.

Landbrug & Fødevarer er derfor bekymret for, at fjernelsen af ovennævnte formulering vil medføre, at fristændringer i ansøgningsbekendtgørelsen ikke får virkning for fristerne i denne ordning. Derfor ønsker Landbrug & Fødevarer, at sætningen genindføres, medmindre Landbrugsstyrelsen kan bekræfte, at fjernelsen af sætningen ikke medfører en realitetsændring.

§ 5, stk. 1, pkt. 1 – undgå for bred henvisning til GLM 8

Der henvises til, at det er et kriterie for at få tilskud under ordningen, at ansøger opfylder GLM 8 i 2024. Landbrug & Fødevarer henviser til, at der for nuværende er tre gældende delkrav under GLM 8. Kun det ene delkrav vedrører etablering af 4 pct. ikke-produktive arealer. Det bør derfor være specifikt dette delkrav, der henvises til i bekendtgørelsesteksten, da det er dette delkrav som ordningen bygger videre på. Det vil ikke være meningsfuldt, hvis de to andre delkrav også er kriterier for tilskud i bioordningen biodiversitet og bæredygtighed.

§ 6, pkt. 3 og 4 – kombination med økologisk arealstøtte og økologisk arealtilskud

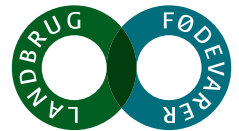
Landbrug & Fødevarer mener, det bør være muligt at kombinere de biodiversitet og bæredygtighed med de to økologiordninger. Det er den samme type arealer, der indgår under eco-schemet til biodiversitet og bæredygtighed som de arealer, der kan anvendes til opfyldelse af GLM 8 kravet, og GLM -kravet kan godt kombineres med de to økologiordninger.

§ 6, stk. 8 – arealer med solceller

Både i denne bekendtgørelse, og i bekendtgørelserne til varieret planteproduktion og til miljø- og klimavenligt græs er der indsat følgende formulering i bekendtgørelsesteksten:

"Areal, hvorpå der er etableret solcelleanlæg eller hvis der i løbet af indeværende kalenderår etableres solcelleanlæg. Ved etablering af solcelleanlæg forstås alle former for aktiviteter tilknyttet etablering og vedligeholdelse af solcelleanlæg"

I denne bekendtgørelse er formuleringen anført som et kriterie for tilskud, men i de to andre bekendtgørelser er formuleringen anført under "ansøgning om tilskud". Efter mundtlig forespørgsel

hos Landbrugsstyrelsen har Landbrug & Fødevarer nu forstået, at den forskellige placering af teksten har en væsentlig indholdsmæssig forskel.

Under bioordningen biodiversitet og bæredygtighed betyder formuleringen, at det vil være muligt at søge tilskud under ordningen på striber mellem solcellepanelerne (jf. udkast til vejledning som p.t. også er sendt i offentlig høring), mens det for de to andre bekendtgørelser betyder, at hele arealet med solceller (inklusive striber mellem solcellepanelerne) fradrages i ansøgningen.

Det er tæt på umuligt for den almindelige læser af bekendtgørelsen at forstå, at der skulle være forskel på betydningen. Derfor er der behov for, at bekendtgørelsesteksten til biodiversitet og bæredygtighed præciseres, så det fremstår tydeligt, at det er muligt at søge tilskud til arealer beliggende mellem solcellepanelerne, hvis dette reelt er betydningen.

Muligheden for at tælle arealer mellem solcellepanelerne med, vil være forbundet med stor kompleksitet, da det vil kræve mange ressourcer til præcis kortlægning.

§ 7 – regler for småbiotoper

Samtidig er reglerne for småbiotoper er samtidig meget komplicerede, da der findes forskellige regler for småbiotoper afhængig af om de anvendes til grundbetaling, til GLM8 eller til bioordningen biodiversitet og bæredygtighed.

Det i sig selv vil afholde en lang række ansøgere fra at etablere småbiotoper. Der bør derfor arbejdes for forenkling af dette regelsæt. I den forbindelse foreslår Landbrug & Fødevarer konkret, blandt andet følgende:

- Alle småbiotoper må til sammen fylde maksimalt 50 pct. af markens areal.
- En biotop på op til 1 ha, må dog gerne udgøre en hel mark.
- Maksgrænsen for størrelsen på en småbiotop fjernes.

§ 7 – nye småbiotoper, som ikke er indtegnet i 2023, men som bliver indtegnet i 2024

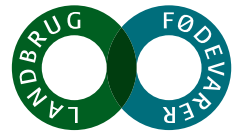
Det er vigtigt, at det sikres, at grupper af træer og buske, som plantes sent i foråret på en støtteberettiget mark, og som ikke er blevet indtegnet i forbindelse med ansøgningen om støtte, kan anvendes som småbiotoper i 2023.

På nuværende tidspunkt risikerer landmanden, at det nyplantede areal ikke vil være støtteberettiget fremover, hvis kontrollen medfører, at den nye ikke-anmeldte småbiotop bliver trukket fra det støtteberettigede areal i planteåret i forbindelse med en fysisk kontrol eller et administrativt høringsbrev på basis af årets ortofoto eller i forbindelse med satellitkontrollen af de anmeldte afgrøder.

Samtidig er det for nuværende ikke muligt at tilføje ændringer mht. arealanvendelsen efter ændringsfristen og inden en eventuel kontrol.

Hvis det tilplantede areal efter en kontrol, betragtes som et ikke støtteberettiget areal risikeres det, at arealet ikke kan anvendes som en småbiotop i 2023, da arealet nu ikke har været berettiget til støtte i 2022. Dette gælder også for berettigelse til ekstra tilskud under bioordningen biodiversitet og bæredygtighed.

Det ønskes derfor, at reglerne vedr. nyplantede læhegn og småbeplantninger der etableres efter ændringsfristen udformes sådan, at de nyplantede arealer ved en kontrol kan håndteres på samme

måde som det der sker, hvis man ved en kontrol konstaterer, at der er dyrket en anden støtteberettiget afgrøde end den anmeldte i en del af en mark. Det vil sige, at arealet i givet fald bliver omdøbt og indtegnet til at være en småbiotop.

Hvis ikke ovenstående er muligt, bør det være således, at arealet kan betragtes som en småbiotop i 2023, selvom arealet hvor biotopen ligger ikke har været berettiget til støtte i etableringsåret i 2022.

§ 8, stk. 2 og § 9, stk. 2 – pesticider til selektiv bekæmpelse

Der er ikke overensstemmelse mellem formuleringerne i denne bekendtgørelse og udkastet til grundbetalingsbekendtgørelsen. I udkastet til grundbetalingsbekendtgørelsen, jf. §23, stk. 3, må der kun anvendes plantebeskyttelsesmidler til bekæmpelse af flyvehavre og kæmpebjørneklo. I denne bekendtgørelse står, at der i grundbetalingsbekendtgørelsen både tillades bekæmpelse af hejrearter, giftige arter eller aggressive ukrudtsarter.

§ 10, stk. 4 – mulighed for udskydelse af etableringsfristen for blomsterbrak

Landbrug & Fødevarer vil gerne kvittere for, at det fremadrettet bliver muligt at udskyde etableringsfristen for blomster- og bestøverbrak.

§ 11, stk. 4 – ”rabatordning” på 4 pct. kravet

Der er tilføjet en ny bestemmelse, som beskriver den forordningsbestemte, og såkaldte, ”rabatordning” i forhold til 4 pct. kravet. Landbrug & Fødevarer bemærker generelt hertil, at der er behov for en forenkling af kravene til indtegnning af marker. Som det er i dag, skal marker evt. opdeles, så indtegningen passer præcist med hhv. opfyldelse af 4 pct. kravet – og hvad der supplerende søges tilskud til under bioordningen. Det kunne gøres langt lettere ved at det hele tegnes ind sammen, og ansøgeren dernæst erklærer, at det areal, der ikke anvendes til opfyldelse af 4 pct. kravet i stedet anvendes til ansøgning om tilskud under bioordningen.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard

Chefkonsulent

Team EU

M +4527245627

E MSO@if.dk